

Дудка Уляна Теодозіївна,
кандидат педагогічних наук, викладачка
ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБІП України»;

Ковальчук Богдан Ігорович,
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Одне з найперспективніших напрямів цілеспрямованого формування інноваційних кадрових ресурсів країни на сьогоднішній день – освіта. Реалізація питань цифрової трансформації ставить перед освітою нові завдання, вирішення яких можливе лише при комплексному підході до її цифрової трансформації. У 2006 році Європейським Союзом визначено, що цифрова компетентність є ключовою для навчання людини протягом життя. Зважаючи на це, останнім часом Уряд докладає зусиль для практичної реалізації ідей цифрової трансформації усіх аспектів діяльності людини в Україні. Цей процес є актуальним і для освіти. Все частіше заклади освіти оголошують про напрям свого розвитку у бік цифровізації, про створення цифрового закладу освіти, що набуває ознак тенденції розвитку вищої і післядипломної освіти. Цифровий університет – це заклад освіти, який активно впроваджує інформаційно-цифрові технології та розвиває відповідні компетентності учасників освітнього процесу, має інноваційну структуру, що здатна забезпечити сучасні підходи в управлінні, освітній, науковій і методичній діяльності [4].

Питання цифровізації освіти розглядалися вченими й практиками ще до виникнення кризових явищ, зумовлених пандемією COVID-19. На думку Н. Б. Стрекалової, цифровізація освіти передбачає «трансформацію у цифровий формат усіх навчально-методичних матеріалів і створення на їх основі загальнодоступних баз знань, максимальну трансформацію освітнього процесу у глобальну мережу і використання для організації навчання мобільних і хмарних технологій, застосування для управління навчальним процесом

інтелектуальних систем, широке впровадження відкритих навчальних курсів». Усе це сприяє розробленню індивідуальної траєкторії здобувачів освіти, особистому управлінню власними результатами навчання, подоланню психологічних бар'єрів традиційного навчання [3].

В межах підтримки освіти України в умовах повномасштабного вторгнення РФ за підтримки білорусі, Coursera, Udey та edX пропонує своїм користувачам тисячі безкоштовних онлайн-курсів з різних дисциплін, у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу [5]. Використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі надає великі можливості та перспективи для самостійної творчої та дослідницької діяльності студентів.

Цифровізація, яка відбувається зараз на різних рівнях суспільства, все більше занурює нас у нову реальність. Цифрова трансформація освіти впливає як на ринок праці, вимагаючи нових компетенцій у викладачів, так і на реструктуризацію всієї освітньої системи. В свою чергу, пандемія COVID-19, а тепер військова російська агресія проти України, вимагають змін у провадженні освітнього процесу. Сучасні виклики, які стоять перед освітою, вимагають нових методів та технологій навчання. Наукові дослідження показують, що саме цифрова трансформація освіти забезпечує вдосконалення освітнього сегменту.

Все частіше викладачі поєднують традиційне навчання із використанням цифрових технологій. Проте, часто недооцінюються можливості та важливість цифрового простору, який дозволяє, поряд із зображеннями та текстами, доповнювати заняття іншими форматами, такими як моделювання, відео, аудіо тощо.

Електронні, мультимедійні підручники та посібники, інтерактивні комплекси, цифрові вимірювальні лабораторії – все це є складовою сучасної освіти. Величезні потоки інформації, які кожен бажаючий може отримувати з мережі Інтернет, роблять освіту більш доступною. Цифрові технології представлені широким спектром портативних пристроїв (смартфони, планшетні

комп'ютери, електронні книги тощо), що дозволяють отримувати, обробляти та поширювати інформацію. Зворотній зв'язок між педагогом та здобувачами освіти здійснюється за рахунок використання мобільних додатків або дистанційних платформ (призначених для використання на мобільних пристроях та стаціонарних комп'ютерах), з метою прискорення оцінювання результатів навчання, відслідковування досягнутих результатів здобувачами освіти. Наприклад, використання цифрового додатка Plickers повністю автоматизує процес збору, аналізу та обробки результатів навчання, а тому дозволяє здійснювати швидке прогнозування навчальних досягнень здобувачів освіти. Оцінка відповідей здобувачів освіти відбувається миттєво – на екран пристрою (смартфона чи планшета) педагога виводиться інформація про кількість правильних та неправильних відповідей із прізвищами здобувачів освіти, графіка загальної кількості відповідей, що дозволяє спрогнозувати подальші дії на занятті щодо вибору навчального матеріалу для повторного розгляду, який був недостатньо засвоєний здобувачами освіти. Існує велика кількість мобільних додатків, платформ та ресурсів (Kahoot, Quizlet, Classtime та багато інших), за допомогою яких педагог може швидко оцінити знання та уміння здобувачів освіти [1]. Застосування цифрових технологій допомагає не тільки економити час викладача, а й дає можливість здобувачам освіти самим оцінити свої знання та можливості.

Також широкого поширення набуло використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі, які дозволяють створити індивідуальні траєкторії навчання з урахуванням здібностей, знань та вподобань кожного здобувача освіти. В свою чергу, використання хмарних рішень забезпечить максимально швидкий доступ до новітніх технологій та їх впровадження на практиці.

Переваги цифрової трансформації освіти очевидні. Зокрема, це забезпечення сприятливих умов для [2]:

– розвитку умінь навчатися самостійно, виокремлювати найбільш цінний матеріал для саморозвитку;

- формування мобільності особистості, умінь швидко адаптуватися до умов, що змінюються непередбачувано і стрімко;
- посилення мотивації до самоосвіти та саморозвитку;
- охоплення різноманітної аудиторії (контент стає персоналізованим), забезпечення співпраці та інтегративності;
- побудови індивідуальної освітньої траєкторії;
- навчання у найбільш зручних умовах – комфортному темпі, але з оптимальним використанням часу, виокремленого для виконання певних завдань.

Отже, цифрова трансформація освітнього процесу сприяє якісним змінам в системі освіти. В умовах сучасних викликів відбулась технологічна та цифрова модернізація інфраструктури закладу освіти, створено безпечне цифрове освітнє середовище, викладачі максимально повно використовують потенціал цифрових технологій, все це привносить позитивні зміни в освітній процес.

Список використаної літератури

1. Колеснікова І. В. Цифрова трансформація сучасного освітнього процесу. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/222.pdf>
2. Кучерак І. В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. Інноваційна педагогіка. 2020. Вип. 22. Т. 2. С. 91–94. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-2.20>
3. Сисоєва С. Цифровізація освіти: педагогічні пріоритети. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/2545/
4. Худавердієва В. Тенденції цифрової трансформації освіти в сучасних умовах. URL: https://znayshov.com/FR/19294/XL_XLI-103-110.pdf
5. Цифрові платформи у вищій освіті. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/cifrova-osvita/cifrovi-platformi-u-vishij-osviti>